

De Confrerie van de Gelovige Zielen

Margriet De Keyser

Naast de Sint-Sebastiaansgilden die zorgden voor ontspanning, maar die ook een aantal godsdienstige praktijken kenden, vinden we in bijna elke parochie de religieuze confrerieën of broederschappen. Deze verenigingen speelden eeuwen lang een rol in het dagelijks leven, vooral in de Roomse kerk en zij stonden open voor alle standen. De leden moeten een diepe godsvrucht betonen.

Vele confrerieën hadden een bijzonder altaar in de kerk, zij hadden hun eigen vaandel en namen ook deel aan de processies of ommegangen. Na de oorlog 1914-1918 zijn veel van die verenigingen verdwenen. We willen hier een korte historiek geven van de Confrerie van de "Gelovige Zielen in Oostkerke".

Oprichting van de Confrerie van de Gelovige Zielen

Mauritus-Joannes. Magdalena De Broghlie Sacris Romani Imperii Princeps
Episcopus Gandanvensis

"Aan alle de gonne die des letteren zullen lezen of te horen, zegen en zaligheid in den Heer

Ons vanwege den Eerweirden heer Joachim De Clercq, pastor der Suceursaele kerke van Oostkerke, dekenij van Brugge. Vooren gedraegen zijn den iever, met den welke de ingesetenen deser Prochie godvrugtiglijk wenschen de oprichting in hunne kerke van den Broederschap der Geloovige zielen. Wij willen aan die loffelijke geleghendheid voldoen en de godvrugtigheyd der inwoonders waarbij de bisschop verklaert dat alle Broeders en Zusters die de hierna volgende regels zullen voldoen genieten van alle vooregten en afaeten die aen dit Broederschap zijn vergund."

Gezien te Gent in het bisschoplijk Paleys, onder het handteken van de Vicaris General en het bisschoppelijk zegel den thienden September 1816.

Regelen en statuten voor het Broederschap der geloovige zielen opgerecht binnen de prochiale kerke van Oostkerke, dekenie van Brugge

Eersten artikel

Aen den confrerie zal er geen besonder of onderscheyden plaetse gegeven worden in de kerke

2

tot confreer en confrieressen sullen aenvaert worden alle goede catholycke mits sij hunne naeme en woonplaets overgeven aan de persoonen die tot desen ynde sullen worden aangestelt en maendelycke betalen eenen stuyver.

3

Het sal aan de ingeschrevenen ten allen tijde vrijstaen te mogen uytscheyden en indien der iemand meer als twee maenen vertoefde geysen stuyver te betalen men sal dit aansien als een teeken dat hij onder dat getal der ingeschrevenen niet meer begeert te worden.

4

De conferie sal gratis geadministreert worden door vijf leden meneer pastor hieronder begrepen, die aen het hoofd van dit broederschap sal wezen.

5

Vier der geseyde administratoors sullen gekosen worden uyt de members van deze confrerie. En hem sal voor de eersten mael geschieden door deze pastor en daer naer door deselfde te samen met de invoegen synde administrateurs.

6

De administrateurs sullen gekosen worden voor twee jaeren doch de selve mogen erkosen worden indien dit hun genoeg is

7

Bij aldien in het verloope van die twee jaeren eenen der administrateurs quame te overlijden of andersins syne bediening te staeken, indien dit geschiede binnen dit eerste jaer, de overige sullen aenstonts overgaan tot den ceus doch indien dit gebeurt binnen het tweede jaer sal den ceus plaetse hebben binnen de maend welke tijdstipvoor de twee jaerigen ceus worde gefisceert.

8

Er sal eenen onfanger gekosen worden door de administratie die ook lid vandezelfde mag sijn. Den onfanger sal gebonden sijn alle dry maenden de administratie over te geven die staet van de casse en jaerlyckx voor het eynde der maend september ene volcome rekeningen te doen.

9

Gebruik der Penningen

Soo haast eenen confrater of confreresse komt te overlyden sal dit aenstonden bekent gemaekt worden aan den ontfanger die den heer pastor hier van sal verwittigen en er sal voor hunnen siele soo haast mogelijk eene misse geselebreert worden met de profuncis.

10

Jaarlyx sal eenen solemneele octave geschieden tot laevenisse der geloovige sielen en van die van het broederschap wanneer daegelyks eene misse sal geselbreert worden en lof

11

Tot meerdere devotie en tot lavenisse van de sielen er sal er alle eerste maendaegen van ieder maendt (niet belet synde) gesellebreert worden eene misse.

12

Indien na de voorschreven lasten voldaan te hebben noch penningen over syn sullen die mogen gebruyckt worden tot het coopen van ornamenten tot siraet van de kercke of beenderhuys, alsook tot het uytdeelen van brood aan denarmen volgens het goeddunken der administratie, alle de ingeschrevenen sullen sig eenen pligt maken van alle de aflaeten te verdienen en van alle de goddelyke diensten die tot laevenisse der geloovige sielen sullen verrigt worden godsvruygtighlyk by te wonen en wel besonderlyk de welke ten koste van het Broederschap worden gedaen.

13

Het is stiptelyk vrboden van ooit eenige vergaderingen of byeenkomsten te houden op wat voorensel het sy in een herberg of te huys van teire maar sullen dese moeten gehouden worden in de sakristie der kerke of in het pastoreel huys.

14

Eyndelinge den ontfanger sal gelast zijn tot het doen van alle betaelingen, doch die dewelke zullen belopen boven de thien schellingen groote sullen niet mogen gescheiden sonder de ordonnantie geteekend door de administratie of ten minsten door de heer Pastor.

Gesien en geodgekeurd, actum in Gendt den 10 maend 1816

was onderteekend J.L. Surre vic. Gen locus sigillé

Concordanteam cum originali attestor

Declerq pastor in Oostkercke

Aflaeten te verdienen door de Broeders en Zusters van den Broederschap der gelovige zielen

1. Op den dag dat men sig laet inschryven in het broederschap
2. Op den principale insteldaegh die is den 4e Sondag van July
3. Is iemandt op sijne uytterste gestilt synde sal aenroepen den naem van Jezus of it zal commende doen met de mondt uyt selve al gedaen hebben met het harte
4. Eenen aflaet van sevenjaeren er soveel quadragenente verdienen viermaal 't aers te weten op den 1^e Sondag van den vasten op den tweeden paeschdag op en tweeden Sinxendag en den aflaeten kunnen toegevoegt worden aan de gelovige zielen in het vagevier en de om die bovenvermelde aflaeten te verdienen bevelt zyne heiligheid dat men op dien dagh moet gebidt en gecommuniceert hebben deze kercke bezoeken en gebeden hebben volgens de intentie van syn heiligheyd

Notytie van het lichten des schaele van de geloovige zielen beginnende met allerheylige 1818 als volgt

- 1818 De schaele geligt door Jacobus De Smidt ter presentie van J. Bossée en daer in bevonden 2.10
- 1819 De schaele geligt ter presentie van Js. Rotsaert en daer in bevonden de somme van 2.50

vermeld verder iedere maand de ligting

In de rekening van het jaar 1817 was er over 4.13.10

In de rekening van het jaar 1818 4.18.2

hiermede de zielkens meesters hebben doen maeken eenen nieuwen cassuffel die gekost heeft 13.00

In 1820 was er een inkomen van 17.15.10,5

betaelt aen den pastor 19 sol. Missen en 7 loven 5.4.2

aan den koster 3.9.4

dus baetelyk de somme van 9 pndt 2 shillingen en 4,5 grooten,

De rekeningen waren telkens ondertekend door pastoor J. Declercq, door Desmidt en door Joannes Bossée.

Den ontfang van 1833 bedraagt methet baetelyk slot van de voorgaende rekening de somme van een honderd zeven en zeventig gulden vijf stuyvers.

Courant, de gedaene diensten belooopen tot de sommen van een honderd een- en veertig guldens eenen stuyver courant. Dus beloopt het baetelyk slot tot de somme van szes en dertig guylidens vier stuyvers courant.

Gedaen in eene van de saelen der pastory dezen thienden november 1800 dry en dertig ons Heren, 't oorkonden hier in begrepen 't vernieuwen en flambeuwen

G. Decock Pastor

Rekeningen van de geloovige zielen (zielmeesters) sedert 1825

Uitgave in 1875

voor negentien missen 96,21 Fr.
voor twee dienstjes voor de overleden leden 18,40 Fr?
voor twee jaargetyden 27,16 Fr.
voor vijf en vijftig loven 137,50 Fr.
voor luiden binst de octave 8,00 Fr.
voor was 10,00 Fr.

ondertekend door C. Fockedey en Ch. Tilmans, pastoor Declercq, J. Mabesoone en A. Pleumes

Ontvangst 297,71 Fr.

Batig slot der voorgaande rekening 362,68 Fr.
voor coupons 2 Nord Belge 2 Flandre Occident 30,00 Fr.
voor ingeschreven leden 195,91 Fr.
uit de schaal 161,00 Fr.
van zes leden 6,54 Fr.
- 297,98 Fr.
458,98 Fr.

In 1891 vinden we in de rekening

voor dry vaandels met overtrek 190,00 Fr.

Die vaandels werden destijds gebruikt bij de begrafenis met een 'hoogste dienst' dat was dan een koordienst waarbij de kist in het koor werd geplaatst. De priesters en dienaren gingen naar het sterhuis het lijk afhalen en men droeg voorop drie vaandels.

Voor een 'middenklasse dienst' ging men de lijkstoet tegemoet met twee vaandels en voor 'een derde klasse dienst' kwam men enkel tot aan het kerkhekken met één vaandel.

In 1894

ontvangen van 168 leden 183,15 Fr.

Uitgaven in 1898

voor 45 loven daarin is 112,50 Fr.
Pastor 57,15 Fr.
koster 28,35 Fr.
chor misdienaars 13,50 Fr.
luiden 9,00 Fr.
kerk 4,50 Fr.

In 1907

61 loven 152,50 Fr.
Dienst We. Jacxens 16,94 Fr.
Dienst J. Traen 16,94 Fr.
2 gelezen missen 5,00 Fr.
Bijvoeg dienst parochie 3,50 Fr.
luiden Allerzielendag 8,00 Fr.
Dienst Allerzielendag 16,30 Fr.
was Allerzielendag 10,00 Fr.
aan misdieners 0,30 per lof 18,30 Fr.
aan Kerke 0,50 per lof 30,50 Fr.
In de Beurs was er voor dienstjaar 1907- 58,07 Fr.

Het rekenboek sluit af met het dienstjaar 1913 alhoewel de ledenlijst is aangevuld tot in 1916. De confrerie zal dan waarschijnlijk hebben opgehouden met bestaan.

Lyste van alle ingeschrevene Broeders en Zusters der Confrerie van de geloovige zielen 1820.

<i>Carolus Gryson, onderpastoor (Houcke)</i>	<i>Franciscus Bil</i>
<i>Victoria Janssens (Houcke)</i>	<i>Jacobus Quintens</i>
<i>Carolus Rotsaert</i>	<i>Regina De Vrieze</i>
<i>Brigitta Burggraeve</i>	<i>Isabella Quintens</i>
<i>Emiliana Quintensa</i>	<i>Joanna Quintens</i>
<i>Pieter Thyl</i>	<i>Henricus De Ruytere</i>
<i>Fransisca Hoorenbet</i>	<i>Joanna Soetaerta</i>
<i>Jacobus De Smidt</i>	<i>Pieter Degryze</i>
<i>Fransisca Van Troyen</i>	<i>Cecilia Bruggraeve</i>
<i>Joannes Bossée</i>	<i>Augustinus Bentein</i>
<i>Isabella De Bruyckere</i>	<i>Cecilia De Zuttere</i>
<i>Cicilia Sertholf</i>	<i>Ludovica Gouweloose</i>
<i>Hubertus De Smidt</i>	<i>Joannes Faveers</i>
<i>Joanna Antheunes</i>	<i>Fransisca Kerkaert</i>
<i>Cecilia Hoemakers</i>	<i>Emmanuel Van de Velde</i>
<i>Jacobus De Roo</i>	<i>Regine Silmaekers</i>
<i>Amelberga Hoorens</i>	<i>Josepha Soute</i>
<i>Jacobus Rotsaert</i>	<i>Joannes Depovere (Moerkerke)</i>
<i>Anna Marie De Badts</i>	<i>Joanna Verhoeye (Moerkerke)</i>
<i>Regina Van herzeele (Moerkerke)</i>	<i>Jacobus De Vos</i>
<i>Joannes De Vlaminck</i>	<i>Joseph De Smidt</i>
<i>Isabella Hingou</i>	<i>Martinus Tilmans</i>
<i>Mari Lambin</i>	<i>Alexander Rotsaert</i>
<i>Isabella Tilmaekers</i>	<i>Carolus Rotsaert</i>
<i>Fransisca De Caluwé</i>	<i>Petrus Huyghebaert</i>
<i>Rosa Ghuys</i>	<i>Joachim De Clerq (pastor)</i>
<i>Frans Deruyter</i>	<i>Francisca Maertens</i>
<i>Dionisius Van Cassel</i>	<i>Amalberga Joli</i>
<i>Amelbergz Kerkckaert (Moerkerke)</i>	<i>Joanna de Vrieze</i>
<i>Felisita Vermote</i>	

60 leden te Oostkerke op een bevolking van 705 inwoners.
De laatste ledenlijst is van 1916 met 118 leden op een bevolking van ongeveer 1000 inwoners. We moeten dit met alle eerbied beschouwen in de godsdienstbeleving van toen, terwijl nu gelukkig meer nadruk wordt gelegd op de naastenliefde.

Bronnen:

Kerkarchief Oostkerke

Rijksarchief Brugge

Notities René De Keyser en eigen notities.